

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/29/2025
Identifikačné číslo spisu:	6123302791
Dátum vydania rozhodnutia:	03.12.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6123302791.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne 365.bank, a.s., Bratislava, Dvořákovo nábrežie 4, IČO: 31 340 890, zastúpenej advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., Bratislava, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, proti žalovanej P. Š., narodenej X. U. XXXX, X. Š., E. P. XXX/XX, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária - Ján Buroci, s.r.o., Spišská Nová Ves, Za šestnástkou 17, IČO: 50 663 160, o zaplatenie 1 039,45 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 8Csp/139/2023, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 12. septembra 2024 sp. zn. 2CoCsp/10/2024, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 12. septembra 2024 sp. zn. 2CoCsp/10/2024 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Uznesenie Okresného súdu Spišská Nová Ves zo 11. novembra 2024 č.k. 8Csp/139/2023-182 z r u š u j e.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom podľa § 388 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) zmenil v napadnutom vyhovujúcom výroku rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „súdu prvej inštancie“ resp. „prvoinštančný súd“) z 13. decembra 2023 č.k. 8Csp/139/2023-132 ktorým „žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1.039,45 eura, úrok vo výške 262,06 eura, náklady spojené s uplatnením pohľadávky vo výške 37,19 eura, úrok z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 1.039,45 eura od 18.1.2022 do zaplatenia, s tým, že súd žalovanej povolil zaplatiť priznanú istinu a úroky z omeškania v mesačných splátkach po 25 eur, splatných vždy do 25. dňa v mesiaci, počnúc od právoplatnosti tohto rozsudku do zaplatenia s tým, že neuhradením čo i len jednej splátky sa stáva zročné celé plnenie a priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v plnom rozsahu s tým, že o ich výške súd rozhodne po právoplatnosti rozsudku“, tak že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 390,89 eura, úrok z omeškania 5 % ročne zo sumy 390,89 eura od 31.1.2022 do zaplatenia, náklady spojené s uplatňovaním pohľadávky vo výške 33,99 eura, s tým, že povolil žalovanej zaplatiť priznanú

istinu a úroky z omeškania v mesačných splátkach po 25 eur, splatných vždy do 25-teho dňa v mesiaci, počnúc od právoplatnosti tohto rozsudku do zaplatenia s tým, že neuhradením čo i len jednej splátky sa stáva zročné celé plnenie (výrok I.); v prevyšujúcej časti napadnutého vyhovujúceho výroku žalobu zamietol (výrok II.); žalovanej priznal podľa pomeru úspechu v spore náhradu trov celého konania v rozsahu 36,52 % podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP (výrok III).

1.1. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1, 2, 3, 5, 6, § 54 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občianskeho zákonníka“), § 1 ods. 4 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka (ďalej len „nariadenie“), § 1a ods. 1 nariadenia, § 1 ods. 1 nariadenia, § 2 písm. a), b), § 7 ods. 1, § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“). Nebolo sporné, že strany sporu medzi sebou uzatvorili dňa 23. februára 2018 Zmluvu o spotrebiteľskom úvere „dobrá pôžička“ č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej poskytla žalobkyňa žalovanej bezúčelový úver vo výške 1 330 eur a žalovaná sa úver zaviazala splácať v 96 mesačných splátkach po 23,56 eura (vrátane poistného 1,60 eura; výška poslednej mesačnej splátky 23,01 eura (vrátane poistného 1,60 eura), so splatnosťou prvej splátky dňa 20. marca 2018, s termínom poslednej splátky dňa 20. februára 2026, s RPMN vo výške 16,50 % p.a., priemernou RPMN vo výške 8,75 % p.a., s fixnou úrokovou sadzbou vo výške 12,50 % p.a., s celkovou čiastkou, ktorú mala žalovaná zaplatiť vo výške 2 287,81 eura. Nebolo sporné ani to, že žalovaná úver riadne a včas nesplácala, čím porušila svoje zmluvné povinnosti.

1.2. Námietku žalovanej, že žalobkyňa si nesplnila povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch nepovažoval súd prvej inštancie za dôvodnú. Mal za preukázané, že v prípade uzatvorenia zmluvy žalobkyňa preverovala príjem a finančnú situáciu žalovanej prostredníctvom úverového registra (SRBI) a v Sociálnej poisťovni. V rámci posudzovania mala žalobkyňa k dispozícii kompletne informácie o úverových záväzkoch žalovanej zo spoločného úverového registra informácií. Žalovaná v čase posudzovania žiadosti uvádzala rodinný stav vydatá a dve vyživované deti. Uviedla, že je zamestnaná s čistým mesačným príjmom 510 eur, čo bolo potvrdené aj Sociálnou poisťovňou. Žalovaná neuvedla mesačné splátky iných úverov a pôžičiek, ani zážky, výživné a iné výdavky. Porovnaním s predchádzajúcou žiadosťou o poskytnutie úveru sa čistý mesačný príjem žalovanej zvýšil o 40 eur, z doterajších 470 eur na aktuálnych 510 eur. V rámci preverovania finančnej disciplíny bol žalobkyňou zistený aj výdavok v podobe mesačnej splátky úveru vo výške 84 eur. Žalobkyňa uviedla, že pri splátke úveru vo výške 23,56 eura a skoršieho úverového záväzku vo výške 84 eur žalovanej zostala suma vo výške 402,44 eura. Táto suma presahovala životné minimum platné od 1. júla 2017 na žalovanú a jej dve vyživované deti, nakoľko životné minimum v danom čase na jednu plnoletú fyzickú osobu predstavovalo 199,48 eura a 2 deti po 91,06 eura, spolu 381,60 eura, čo bolo menej ako suma, ktorá zaostala žalovanej po odrátaní splátok úveru od čistého príjmu. Z predloženého potvrdenia úradu práce mal prvoinštančný súd za preukázané, že v čase uzavretia úverovej zmluvy bol manžel žalovanej zamestnaný, do evidencie uchádzačov o zamestnanie bol zaradený v čase od 7. júna 2019 do 26. augusta 2019. Žalobkyňa posúdila s odbornou starostlivosťou schopnosť žalovanej splácať úver, pričom zobrala do úvahy dobu, na ktorú sa poskytol úver, výšku úveru, ako aj príjem žalovanej. Súd prvej inštancie uzatváral, že za daných okolností žalobkyňa riadne posúdila bonitu žalovanej. Vzhľadom na uvedené skutočnosti úver ňou poskytnutý na základe úverovej zmluvy zo dňa 23. februára 2018 nepovažoval z dôvodov uvedených v ustanovení § 11 ods. 2 veta druhá zákona o spotrebiteľských úveroch za bezúročný a bez poplatkov.

1.3. Súd prvej inštancie posúdil i námietku žalovanej o nesprávne uvedenej RPMN v zmysle § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch ako nedôvodnú. V danej zmluve bola uvedená RPMN vo výške 16,50 %. Z informatívnej interaktívnej kalkulačky dostupnej v elektronickom Registri súdu na výpočet RPMN v prípade dátumu pôžičky uzatvorenej dňa 23. februára 2018, pri výške pôžičky v sume 1 330 eur pri splácaní v mesačných splátkach, pri počte splátok 96, výške splátok 23,56 eura, súd prvej inštancie usúdil, že RPMN bolo stanovené na 16,39 %. V predmetnej zmluve bolo uvedené RPMN vo výške 16,50 %, čo predstavovalo mierny rozdiel, nie však v neprospech spotrebiteľa - žalovanej. Z

týchto dôvodov súd prvej inštancie posúdil žalobu žalobkyne ako dôvodnú a uložil žalovanej povinnosť špecifikovanú vo výroku I. odvolaním napadnutého rozhodnutia.

1.4. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 CSP, žalobkyňa mala v konaní plný úspech, preto jej priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 100 %.

2. Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je čiastočne dôvodné a že pre svoje rozhodnutie má dostatočný skutkový základ, preto v merite veci sám rozhodol procesným postupom podľa § 388 CSP a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, ako to je uvedené v bode 1. tohto rozhodnutia. Uviedol, že súd prvej inštancie uzavrel správne otázku skúmania bonity žalobkyňou pred poskytnutím úveru žalovanej. Tiež mal za to, že žalobkyňa posúdila s odbornou starostlivosťou schopnosť žalovanej splácať úver, pričom zobrala do úvahy dobu, na ktorú jej poskytla úver, výšku úveru, ako aj príjem žalovanej. Úver poskytnutý žalovanej na základe úverovej zmluvy z 23. februára 2018 nemožno preto považovať z dôvodov uvedených v ustanovení § 11 ods. 2 veta druhá zákona o spotrebiteľských úveroch za bezúročný a bez poplatkov. Keďže veriteľ skúmal bonitu žalovanej s odbornou starostlivosťou, bol preto oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru z dôvodov uvedených v ustanovení § 11 ods. 2 veta prvá zákona o spotrebiteľských úveroch.

2.1. Po preskúmaní v spore predloženej spotrebiteľskej zmluvy ex offio odvolací súd konštatoval, že jednou z podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere je údaj o celkovej výške úveru, pričom v danom prípade bola v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedená ako čiastka, ktorá je týmto úverom poskytnutá suma 1.330 eur. V zmysle definície zákona o spotrebiteľských úveroch ide o maximálnu výšku alebo súčet všetkých finančných prostriedkov poskytnutých na základe zmluvy. Zákon zároveň definuje osobitne aj pojem celkových nákladov spotrebiteľa ako všetkých nákladov spojených s úverom vrátane poplatkov akéhokoľvek druhu. Pokiaľ ide o poplatok za poskytnutie úveru, ktorý bol dojednaný v úverovej zmluve v sume 26,60 eura a ktorý bol splatný v deň čerpania úveru (čo vyplýva z čl. 2.2, 2.3, 3.1, 4.1 predmetnej zmluvy o úvere), tento je bez pochyb nákladom spotrebiteľa súvisiacim s úverom. Je pojmovo vylúčené, aby poplatok za poskytnutie úveru bol zároveň považovaný za finančné prostriedky poskytnuté na základe úverovej zmluvy, ako tomu tak bolo v prejednávanom prípade. V uvedenom smere poukázal na závery rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. júna 2022 sp. zn. 9Cdo/287/2021 (R 49/2022) a rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-377/14 Radlinger, Radlingerová proti Finway a.s. z 26. apríla 2016, ktorom sa súdny dvor okrem iného vyjadril k požiadavkám na náležitosti spotrebiteľských zmlúv a na otázku vnútroštátneho súdu, akým spôsobom sa má vykladať pojem „celková výška úveru“ obsiahnutý v článku 3 písm. l) a článku 10 ods. 2 smernice 2008/48 a pojem „výška čerpania“ obsiahnutý v bode I prílohy I tejto smernice, keď odpovedal, že článok 3 písm. l) a článok 10 ods. 2 smernice 2008/48/ES ako aj bod I prílohy I tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že celková výška úveru a výška čerpania úveru označujú celkovú sumu, ktorá bola daná k dispozícii spotrebiteľovi, čo vylučuje sumy, ktoré si poskytovateľ úveru účtuje na úhradu nákladov súvisiacich s predmetným úverom a ktoré nie sú tomuto spotrebiteľovi reálne vyplatené. V rozhodnutí Súdny dvor uviedol, že dôsledkom takéhoto postupu, t. j. zahrnutia nákladov spotrebiteľa spojených s úverom do výšky čerpania úveru, je podhodnotenie RPMN, ktorého výpočet závisí od celkovej výšky úveru. Zároveň informácia o celkových nákladoch úveru umožňuje spotrebiteľovi porovnať ponuky úverov a posúdiť rozsah jeho záväzku. Aby bolo možné konštatovať splnenie povinnosti veriteľa vyplývajúcej z ustanovenia § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, musia byť údaje uvedené v spotrebiteľskej zmluve uvedené nielen formálne, ale zároveň musia byť aj úplné, určité, zrozumiteľné a správne. Týmto spôsobom zákonodarcia chráni spotrebiteľa a naplňa účel sledovaný právnou úpravou spotrebiteľských zmlúv, ktorým je úplné informovanie spotrebiteľa o podmienkach v tomto prípade úverovej zmluvy v záujme ochrany slabšej zmluvnej strany. Správnosť údajov totiž nepochybne ovplyvňuje rozhodnutie spotrebiteľa vstúpiť do určitého záväzku. Zároveň spotrebiteľ musí mať možnosť zoznámiť sa so skutočným obsahom právneho úkonu, aby vedel, čo konkrétne je predmetom dojednávania a aké sú jeho práva a záväzky z toho plynúce. Ak by sa pripustil výklad, že akýkoľvek údaj (teda aj chybný) uvedený v zmluve spĺňa podmienky § 9 ods. 2 citovaného zákona,

stratilo by toto ustanovenie zmysel. Jednou z obligatórnych náležitostí spotrebiteľskej zmluvy je údaj o výške úveru, ktorého definíciu podáva ustanovenie § 2 písm. l) zákona o spotrebiteľských úveroch. Spotrebiteľ na základe správne v zmluve uvedených informácií o výške skutočne poskytnutého úveru, dostáva jasnú predstavu o celkovej hodnote svojho záväzku, o tom, čo vlastne spláca a akú sumu si skutočne požičal, ako aj to, akú má povahu jeho záväzok z hľadiska nákladov s ním spojených. Zároveň nesprávne uvedený údaj môže, a v prejednávanej veci aj mal za následok vplyv na správnosť ďalších údajov spotrebiteľskej zmluvy a tiež na samotnú výšku záväzkov spotrebiteľa (výšku splátky, úročenie úverovej sumy). Pokiaľ teda údaje predstavujúce obligatórne náležitosti spotrebiteľskej zmluvy nie sú uvedené v zmluve správne, nemožno hovoriť o splnení povinnosti podľa § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom nesplnenie z neho vyplývajúcej povinnosti zákon striktnie sankcionuje tým, že spotrebiteľský úver sa stáva od počiatku bezúročný a bez poplatkov (§ 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch). V tomto smere teda neexistuje žiadna výnimka a veriteľ sa nemôže zbaviť svojej povinnosti, resp. nemôže konvalidovať nesprávne, či zavádzajúce údaje v zmluve tým, že v nej síce výslovne uvedie, akú čiastku predstavuje poplatok za poskytnutie úveru, avšak zároveň ju prezentuje ako súčasť poskytnutého úveru, teda aktívum, hoci v skutočnosti ide o náklad spotrebiteľa, a to ani za tej podmienky, že klient súhlasí s okamžitým započítaním poplatku za poskytnutie úveru podľa obchodných podmienok. Jednou z podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere je údaj o celkovej výške úveru. V zmysle definície zákona o spotrebiteľských úveroch ide o maximálnu výšku alebo súčet všetkých finančných prostriedkov poskytnutých na základe zmluvy. Zákon zároveň definuje osobitne aj pojem celkových nákladov spotrebiteľa ako všetkých nákladov spojených s úverom vrátane poplatkov akéhokoľvek druhu. Pokiaľ je teda predmetom posúdenia poplatok za poskytnutie úveru, ktorý je bez pochýb nákladom spotrebiteľa súvisiacim s úverom, potom je pojmovo vylúčené, aby bol zároveň považovaný za finančné prostriedky poskytnuté na základe úverovej zmluvy.

2.2. V danom prípade žalobkyňa síce formálne poskytla žalovanej finančné prostriedky v sume 1.330 eur, avšak v dôsledku následného odpočítania poplatku za poskytnutie úveru v sume 26,60 eura s týmito finančnými prostriedkami žalovaná reálne nemohla disponovať a v skutočnosti jej bola poskytnutá suma nižšia, než bola deklarovaná v zmluve o úvere. Z vyššie uvedeného dôvodu odvolací súd rešpektujúc právny názor vyššej súdnej autority (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. júna 2022 sp. zn. 9Cdo/287/2021) nevyhodnotil právny názor súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti tohto spotrebiteľského úveru za správny, pretože úverová zmluva neobsahuje správny údaj v zmysle § 9 ods. 2 písm. g) zákona o spotrebiteľských úveroch (celkovú výšku spotrebiteľského úveru). Predmetné skutočnosti viedli odvolací súd k záveru, že Zmluva o spotrebiteľskom úvere „dobrá pôžička“ č. XXXXXXXXXXX z 23. februára 2018 neobsahuje zákonom stanovenú náležitosť uvedenú v § 9 ods. 2 písm. g) zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzavretia zmluvy. Poskytnutý úver z uvedenej zmluvy je preto bezúročný a bez poplatkov podľa § 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzavretia zmluvy. Žalovaná celkovo uhradila žalobkyni sumu 912,51 eura. Po odpočítaní tejto sumy z poskytnutého úveru je žalovaná povinná zaplatiť istinu vo výške 390,89 eura. V tomto rozsahu odvolací súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalovanú sumu; vo zvyšnej časti s ohľadom na skutočnosť, že predmetný úver je bezúročný a bez poplatkov nárok žalobkyne zamietol. Zároveň priznal žalobkyni náklady spojené s uplatnením pohľadávky v sume 33,99 eura, majú za to, že táto suma nie je poplatkom vyplývajúcim zo zmluvy ani trovami konania. Sumu 3,20 eura odvolací súd žalobkyni nepriznal, pretože ide o poplatok vyplývajúci zo zmluvy, tento poplatok jej nepatrí v súlade s § 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch.

2.3. Odvolací súd podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka priznal žalobkyni úrok z omeškania 5 % ročne zo sumy 390,89 eura od 31. januára 2022 (k tomuto dňu bola žalovaná prvý deň v omeškaní s plnením žalobkyni po platnom a účinnom zosplatnení úveru) do zaplatenia.

2.4. Vzhľadom na žiadosť žalovanej o možnosť uhrádzať dlžnú sumu v splátkach jej odvolací súd umožnil splácať dlžnú sumu (istina a príslušenstvo) v mesačných splátkach po 25 eur. Pri rozhodnutí o povolení splátok vychádzal zo zárobkových pomerov žalovanej, ktorá je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie od 1. apríla 2022, poberá pomoc v hmotnej núdzi od 01. novembra 2022 v sume 315 eur

a prídavok na dieťa v sume 60 eur. Žalobkyňa sa k splátkam, o ktoré požiadala žalovaná v podanom odpore, nevyjadrila. Opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky o úprave súm životného minima č. 149/2024 Z.z., boli ustanovené sumy životného minima k 1. júlu 2024, kde táto suma, pokiaľ ide o jednu plnoletú fyzickú osobu predstavuje 273,99 eura. V danom prípade odvolací súd dospel k záveru, že u žalovanej je zrejmé, že jej finančná situácia nie je priaznivá, vzhľadom na zárobkové a majetkové pomery nie je schopná uvedený úver splatiť jednorazovo, preto jej povolil splácanie úveru v splátkach po 25 eur.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f) CSP. Navrhovala, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. V rámci uvedeného dovolacieho dôvodu žalobkyňa namietala porušenie práva na spravodlivý proces, ktoré videla v porušení prejednávacej zásady a zásady neúplnej apelácie v zmysle § 150 ods. 1 CSP a tiež v porušení ustanovenia § 382 CSP. Bližšie uviedla, že poskytnutie úveru vo výške 1.330 eur v danej veci nebolo sporné. Žalovaná (kvalifikovane zastúpená advokátom) správnosť údajov o celkovej výške úveru nerozporela. V súlade so základnými zásadami sporového konania nebola teda táto skutočnosť medzi stranami sporná. Súd prvej inštancie k nej ani nevyžadoval predloženie ďalších skutkových tvrdení a dôkazných prostriedkov. Skutkový stav legitímne ustálil tak, že žalovanej bol poskytnutý úver vo výške 1.330 eur, t. j. v sume zhodnej s údajom o celkovej výške úveru podľa zmluvy. Hoci v spotrebiteľskom spore súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol (§ 295 CSP), neznamená to, že súd má aktívne (až tendenčne) „vyhľadávať“ chybu v ustanoveniach zmluvy alebo v postupe zmluvných strán. Dotknuté ustanovenie je aplikovateľné iba pri dokazovaní tých skutočností, ktoré spotrebiteľ účinne poprie a preto sa považujú za sporné. Za ďalšie dovolateľka namietala, že odvolacie konanie je založené na princípe neúplnej apelácie. To znamená, že odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie. V tomto prípade odvolací súd zmenil prvoinštančné rozhodnutie, avšak nezopakoval dokazovanie, nenariadil vo veci pojednávanie v zmysle § 385 ods. 1 CSP, ani neumožnil sporovým stranám, aby boli prítomné na vykonanom dokazovaní. Napriek tomu dospel na základe vykonaných dôkazov k opozitným skutkovým záverom vo vzťahu k výške poskytnutého úveru. Pritom v prejednávanej veci žalovaná namietala výlučne to, že žalobkyňa neskúmala jej bonitu s odbornou starostlivosťou. V intenciách procesnej obrany žalovanej súd prvej inštancie posudzoval nárok uplatnený žalobou podľa ustanovení § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch a § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch. Odvolací súd po ex offio preskúmaní obsahových náležitostí zmluvy dospel k diametrálne odlišnému záveru, že údaj o celkovej výške úveru je uvedený nesprávne a sankcionoval žalobkyňu bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru. Pri rozhodovaní tak aplikoval § 9 ods. 2 písm. g) zákona o spotrebiteľských úveroch v spojení s § 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch, teda zjavne odlišné ustanovenia, než súd prvej inštancie. Napriek tomu žalobkyňa neumožnil vyjadriť sa k ich použitiu. Okrem toho záver odvolacieho súdu o absencii údajov o celkovej výške úveru neobstojí ani po obsahovej stránke. V súlade s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu je celkovou výškou úveru suma, ktorá bola daná k dispozícii spotrebiteľovi, čo vylučuje sumy, ktoré si poskytovateľ úveru účtuje na úhradu nákladov súvisiacich s predmetným úverom a ktoré nie sú spotrebiteľovi reálne vyplatené. O takýto prípad ale nešlo. Žalobkyňa vyplatila žalovanej na jej osobný účet celú dohodnutú výšku úveru 1.330 eur. Až po tom, ako boli tieto prostriedky dané žalovanej k dispozícii, od nej inkasovala samostatnou platobnou operáciou dohodnutý poplatok vo výške 26,60 eura.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu vyslovila presvedčenie, že dovolanie v danej veci nie je prípustné a preto je nutné ho odmietnuť. Uplatňuje sa totiž majetkový cenzus podľa § 422 ods. 1 písm. a) CSP a nie podľa § 422 ods. 1 písm. b) CSP. Preskúmaná vec majetkový cenzus podľa § 422 ods. 1 písm. a) CSP vzhľadom na výšku peňažného plnenia nespĺňa.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424

CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a tiež dôvodné; v dôsledku jeho účinku dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

6. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

8. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Dovolačný súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolačím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Vo vzťahu k namietanej vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľka namietala porušenie procesných práv, ktoré videla v tom, že odvolací súd pred meritórnym rozhodnutím nezopakoval dokazovanie, nenariadil vo veci pojednávanie v zmysle § 385 ods. 1 CSP, ani neumožnil sporovým stranám, aby boli prítomné na vykonanom dokazovaní, svoje rozhodnutie pritom založil na aplikácii takých ustanovení (§ 9 ods. 2 písm. g) zákona o spotrebiteľských úveroch), ktoré prvoinštančný súd nepoužil, čím došlo k porušeniu manudukčnej povinnosti súdu a k prekvapivému rozsudku.

13. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 382 ustanovuje, že ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

13.1. Vyššie citované ustanovenie má predísť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí, vychádza z

princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princípu právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty.

13.2. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá strana konania možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie, nejavili ako významné.

13.3. Pod „prekvapivým rozhodnutím“ sa v rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvej inštancie. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvej inštancie (porovnaj sp. zn. 3Cdo/102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných „nových“ dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom strana sporu v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat' ne/správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (porovnaj sp. zn. 5Cdo 46/2011).

13.4. Podľa uznesenia najvyššieho súdu zo dňa 21. marca 2018 sp. zn. 7Cdo/1/2018 „O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá strana konania možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie, nejavili ako významné. Výzva odvolacieho súdu podľa § 382 CSP je potrebná vždy, keď odvolací súd dospeje k záveru, že nárok treba posúdiť podľa celkom iného právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, alebo síce podľa toho istého právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, ale podľa iného ustanovenia za súčasného splnenia podmienky, že toto iné zákonné ustanovenie je pre rozhodnutie veci rozhodujúce.“

13.5. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre definoval tzv. prekvapivé rozhodnutie, o ktoré ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných zásadne odlišných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, pričom zároveň odvolací súd účastníkovi konania neumožní vyjadriť sa k jeho iným (odlišným) právnym záverom, teda účastník konania nemá možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné (II. ÚS 407/2016, I. ÚS 736/2016). Zo základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva aj zákaz tzv. prekvapivých rozhodnutí. O prekvapivé rozhodnutie ide aj v prípade, ak inštančne nadriadený (odvolací) súd úplne alebo podstatne zmení právne východiská, podľa ktorých bola vec dosiaľ posudzovaná, a neumožní účastníkom vyjadriť sa k tejto zmene (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 1. apríla 2020 sp. zn. III. ÚS 52/2019).

14. Princíp tzv. „predbežného právneho posúdenia vecí“ vychádzajúci z § 382 CSP (tiež por. § 171 ods. 1 CSP) súvisí so zameraním sa na dokazovanie sporných skutočností, aby strany sporu dostali príležitosť predstaviť vlastné argumenty týkajúce sa právneho posúdenia vecí. Tým by sa mohol predbežný právny názor všeobecného súdu potvrdiť alebo vyvrátiť (III. ÚS 446/2010, 4 Cdo 22/2017).

15. V danom prípade z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie ako aj obsahu spisu vyplýva, že prvoinštančný súd v okolnostiach danej veci posúdil žalobkyňou uplatnený nárok na podklade uzatvorenej Zmluvy o spotrebiteľskom úvere z 23. februára 2018 „dobrá pôžička“ č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej žalobkyňa poskytla žalovanej bezúčelový úver vo výške 1.330 eur a žalovaná sa úver zaviazala splácať v 96 mesačných splátkach, ako spotrebiteľský. Z uvedeného dôvodu sa zameral ex offio na skúmanie zákonom vyžadovaných náležitostí zmluvy, keďže v prípade ich nedodržania by bolo potrebné na zmluvu hľadieť ako bezúčelnú a bez poplatkov. Po vykonanom dokazovaní, oboznámením

sa s predmetnou zmluvou ako aj ďalšími predloženými dôkazmi konštatoval, že úver poskytnutý žalovanej na základe úverovej zmluvy z 23. februára 2018 nemožno považovať z dôvodov uvedených v ustanovení § 11 ods. 2 veta druhá zákona č. 129/2010 Z.z. („skúmanie bonity klienta veriteľom“) za bezúročný a bez poplatkov; rovnako tak mal za to, že úverová zmluva vyhovuje náležitostiam tak, ako ich určuje zákon o spotrebiteľských úveroch v ustanovení v § 9 ods. 2. Z náležitostí uvedených v citovanom ustanovení sa ale zamerlal len na jeden z najdôležitejších údajov pre spotrebiteľa, a to údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov, pretože uvedený údaj zohľadňuje všetky náklady, ktoré musí spotrebiteľ za úver uhradiť. Ročná percentuálna miera nákladov je indikátorom posúdenia výhodnosti či nevýhodnosti úveru a jej nesprávne uvedenie je sankcionované bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru. V danom prípade ale RPMN nebola uvedená v neprospech spotrebiteľa. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobou uplatnený nárok je v celom rozsahu dôvodný. Už na uvedenom mieste považuje dovolací súd poznamenať, že podľa § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch je zákonom vyžadovaných náležitostí riadnej spotrebiteľskej zmluvy viacero. Medzi tieto patrí tiež uvedenie celkovej výšky a konkrétnej meny spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie (§ 9 ods. 2 písm. g) zákon o spotrebiteľských úveroch v rozhodnom znení).

15.1. Odvolací súd tiež ex offio po preskúmaní obsahových náležitostí zmluvy, avšak bez nariadenia pojednávania a vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného prvoinštančným súdom dospel ohľadom náležitostí uzatvorenej spotrebiteľskej zmluvy k odlišnému záveru ako súd prvej inštancie majúci za to, že údaj o celkovej výške úveru je v zmluve uvedený nesprávne, a preto žalobkyňu sankcionoval bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru. Pri rozhodovaní pritom aplikoval ustanovenie § 9 ods. 2 písm. g) zákona o spotrebiteľských úveroch v spojení s § 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch, teda zjavne odlišné ustanovenia, než súd prvej inštancie, avšak žalobkyni neumožnil vyjadriť sa k ich použitiu.

16. S poukazom na uvedené (pod bodom 15.1.) dovolací uzatvára, že odvolací súd v preskúmvanej veci neoboznámil strany so svojím odlišným právnym názorom pri posudzovaní nároku žalobkyne a nedal im príležitosť sa k tomuto názoru vyjadriť. Žalobkyňa tak nevedela, že odvolací súd bude na vec nazeráť inak a nemohla tomu prispôsobiť svoje právne a skutkové námietky.

17. Z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie odvolací súd založil svoje rozhodnutie „nečakane“ a nepredvídateľne na iných („nových“) dôvodoch než súd prvej inštancie, pričom žalobkyňa v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní. Zo spisu totiž nevyplýva, že by odvolací súd postupoval podľa § 382 CSP, že by si splnil svoju povinnosť vyplývajúcu z tohto ustanovenia, čím porušil právo strany na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

18. Výzva odvolacieho súdu podľa § 382 CSP je potrebná vždy, keď odvolací súd dospeje k záveru, že nárok treba posúdiť podľa celkom iného právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, alebo síce podľa toho istého právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, ale podľa iného ustanovenia za súčasného splnenia podmienky, že toto iné zákonné ustanovenie je pre rozhodnutie veci rozhodujúce. Podľa dovolacieho súdu ani povaha sporu, ktorý má v danom prípade charakter spotrebiteľského nezbavuje odvolací súd povinnosti pri odlišnom právnom posúdení oboznámiť strany sporu so svojím odlišným právnym názorom pri posudzovaní uplatneného nároku a dať im príležitosť sa k tomuto názoru vyjadriť.

19. Najvyšší súd už v rozhodnutí publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 33/2011 konštatoval, že pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníkov konania v zmysle § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“; odo dňa účinnosti CSP § 382 CSP), aby sa vyjadrili k možnému použitiu toho ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie veci rozhodujúce, odňal účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f) OSP.

20. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že v kontexte celého súdneho konania ide o tak

závažné pochybenie odvolacieho súdu, ktoré znemožnilo žalobkyni uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 237 ods. 1 OSP (teraz § 420 písm. f) CSP), dovolaním napadnuté rozhodnutie treba zrušiť; najvyšší súd v týchto prípadoch zrušoval napadnuté rozhodnutia bez toho, aby sa zaoberal správnosťou v nich zaujatých právnych záverov (por. napr. rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 44/2015, 2 Cdo 111/2014, 3 Cdo 4/2012, 4 Cdo 263/2013, 5 Cdo 241/2013, 6 Cdo 591/2015, 7 Cdo 212/2014, 8 Cdo 137/2015).

21. Dovolací súd z vyššie uvedených dôvodov dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je nielen procesne prípustné, ale aj opodstatnené. So zreteľom na to dovolaním rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP).

22. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

23. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

24. Vzhľadom na zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu bolo potrebné zrušiť aj naň nadväzujúce uznesenie Okresného súdu Spišská Nová Ves zo 11. novembra 2024 č. k. 8Csp/139/2023-182 (uznesenie o výške náhrady trov, vydané vyšším súdnym úradníkom, keďže išlo o rozhodnutie závislé od rozhodnutia vo veci samej (§ 439 písm. a) CSP). Závislým výrokom pritom môže byť nielen dovolaním nedotknutý výrok, tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci (R 73/2004).

25. V súvislosti s ďalším rozhodnutím, na úplný záver, dovolací súd odvolaciemu súdu dáva do pozornosti medzičasom publikované rozhodnutie ústavného súdu týkajúce sa posudzovania bonity spotrebiteľa.

26. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

